

سرپال «انقلاب دوم» عنوان مجموعه‌ای تاریخی، خانوادگی، درام و اجتماعی به کارگردانی و نویسندگی جواد شمقدری و تهیه‌کنندگی محمد خراعی است که از شبکه یک سیما پخش می‌شود. این سریال به تسخیر لانه جاسوسی و اتفاقات بعد از آن می‌پردازد و مقطعی از انقلاب را نشان می‌دهد که نسل امروز به دنبال رمزگشایی از آن است؛ این مقطع هم اهمیت بسیاری دارد و هم اتفاقات و وقایعی در آن صورت

وقوع انقلاب دوم در شبکه یک سیما

دیدگاه

در آغوش گرم «سرزمین مادری»

«سرزمین کهن» کمال تبریزی یا با سچل جدیدش که به نام سرزمین مادری صادر شده، با گذر بیش از یک دهه عزت‌نشینی ناخواسته، نه غبار زمان رویش نشسته و نه کوچک‌ترین بوی کهنگی از آن به مشام می‌رسد. کماکان سرحال، قیراق، خوش ساخت و چند وجهی با روایتی که چه در دیالوگ و چه ارجاعات تاریخی‌اش، پیام‌ها و کارکردهای فرامتنی‌اش را به رخ می‌کشد. در نگاه نخست، روی ماجرای زندگی پسری محبوب به اسم «رهی اردکانی» متمرکز است و در ظاهر قصه‌ای خانوادگی را روایت می‌کند اما ابعادی از آنچه طی قرن گذشته بر این آب و خاک رفته را مرور کرده و به فراخور داستان، تحلیل نیز دارد. خلاصه که همچنان ارزش دیدن و تأمل دارد و اتفاقا امواج وطن‌پرستی که از قاب‌های آن ساطع می‌شود، با نیاز این روزهای مان خوب می‌خواند. اصلا انگار قسمت بوده تا این تأخیر طولانی در بخش گریبان‌ش را بگیرد تا عبارش بیشتر عیان شود! سرزمین کهن از همان تیتراژ ابتدایی و گرافیک متحرکی که با مدل سازی و تایپوگرافی متناسبی همراه است، به تماشاکرش کد می‌دهد؛ این‌که قصه رهی، نمادین و مبتنی بر پرتب‌وتاب‌ترین رویدادهای دهه‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۰ است. نشانه‌های قیدشده در عنوان بندی از داس و چکش در مقام یکی از نمادهای کمونیستی گرفته تا ماشین تایپی که طبقه‌های مختلف اجتماعی شاسی‌هایش را تشکیل داده‌اند که حضورشان در شکل‌گیری (نگارش) تاریخ ایران را یادآور شوند تا جنبش‌های کاری و آزادخواهانه و حتی واقعه ترور محمدرضاشاه در نیمه بهمن ۱۳۲۷ و ردهایی از کاراکترهای سریال از جمله موسیو (علیرضا خمسه)، مطلع خوش سروشکلی برای سرزمین مادری است. روایت سرزمین‌مادری هرچند از نیمه‌های سال ۱۳۲۰ آغاز می‌شود و حمله هوایی متفقین به ناحیه‌ای از فلات مرکزی ایران را به تصویر می‌کشد اما خود را در بند وتابع دست‌وپاسته تاریخ نمی‌داند. ابایی از این ندارد که کاراکترهایش متهم به قلب واقعیت شوند و درام را قربانی تاریخ نمی‌کند. با این حال عجیب نیست که در نمای کوتاهی رضاشاه (جعفر دهقان) را بدون دیدیه و کیکه و فرور بسته، ناشی از تبعات اشغال ایران در جنگ جهانی دوم و واگذاری سلطنت به ولیعهدش نشان می‌دهد و به سرعت به روایت خودش برمی‌گردد.

زنده‌ماندن رهی در بحبوحه حمله متفقین، خود وجوهی سمبلیک از زایش نسلی نوگرا و هوشمند دارد. رهی در نقاشی به شدت مستعد است و در سکانس‌های متعددی می‌بینیم که مورد خطاب، توجه و توضیح بزرگ‌ترها و مواجهه با مناسبات آنان است و در درک و هضم آنها علی‌رغم سن کمش، مشکلی ندارد. استدلال‌های معلمش را درباره غائله آذربایجان در نیمه دهه ۲۰ شمسی به چالش می‌کشد و آن قدر روی این قضیه پافشاری می‌کند که حتی پدرش (امیر آقایی) در دیالوگی به او تذکر می‌دهد ماجرای آذربایجان را کش ندهد! بازی علی شادمان در نقش رهی و در محاصره یک دوچین ستاره حرفه‌ای، شاید عالی نباشد، ولی قابل تحسین است. او در همین چند قسمت نخست، به خوبی بیننده را با خود همراه می‌کند و سمبایک و دلنشین است. بی‌گمان سرزمین‌مادری بخش عمده‌ای از گیرایی‌اش را مدیون استفاده مدبرانه از بازیگران حرفه‌ای است. چهره‌هایی که در خدمت کار هستند و غرض از حضورشان خودنمایی و سلبریتی‌گرایی نیست. امیر آقایی در نقش اردکانی، یک معلم توده‌ای و کمونیست، سرد و جدی ظاهر شده و در رویارویی با بی‌تاق‌فرهی در نقش عمه‌ای مقتدر و البته نوه‌دوست یا روابطش با اعضای خانواده از بی‌بی (ثریا قاسمی) تا همسرش راضیه (الهام حمیدی) و خود رهی، بازی پر جزئیات و چشمگیری دارد. در دیالوگ‌نویسی، گزیده‌گویی لحاظ شده و کاراکترها حراف نیستند. تقابل فکری و مذهبی بی‌بی با پسرش در مواردی چون تلفظ اشتباه «رنگ‌روغن» به «روغن‌رنگی!» که در نهایت به تمسخر اردکانی و تندمی مادرش با این دیالوگ «سواد تو به رخ ما نکش، بگو از خدا پیغمبر چی می‌دونی؟!» و شوخی پسر با مسجد رفتن بی‌بی و جواب با غیظ او یا یادکردن عمه خانم از کمونیست‌ها با تعبیر «خاندانشناس‌های داس و چکشی» و...، نمونه‌هایی از کارکرد درست و چندلایه در دیالوگ‌نویسی برای این سریال هستند. تبریزی در سرزمین‌مادری در همین چند قسمت، کارگردانی مجرب در مدیریت سکانس‌های متنوع و روایت تصویری خلاقانه فیلمنامه نشان داده و قدرت بازی‌گیری غیرتصنعی‌ او از هنرمندان کودک در سریال، مشهود است. سرزمین‌مادری هنوز در ابتدای راه پخش خود است و برای نقد همه‌جانبه‌تر آن باید صبور بود. طلسم پخش این سریال از اوایل مهرماه در تلویزیون شکست و از پنجشنبه بیستم مهرماه نیز به آنتن شبکه سه سپرده شده تا به مطالعه طولانی مخاطبان برای تماشای آن پاسخ داده شود. تماشای این سریال گرم و خوش ساخت را از دست ندهید!



هادی اعتمادی مجد منتقد

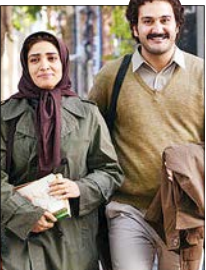
می‌گیرد که بسیار تاثیرگذار بوده است. همان‌طور که اشاره شد، انقلاب دوم به ماجرای تسخیر لانه جاسوسی در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ می‌پردازد و اتفاقاتی همچون انقلاب اسلامی، اسارت جاسوسان آمریکایی، حوادث ۴۴۴ روز، قرارداد الجزایر و... در این سریال مورد توجه قرار می‌گیرد. انقلاب دوم محصول گروه سریال‌های تلویزیونی سیمافیلم است و هر شب ساعت ۲۲ و ۱۵ دقیقه از شبکه یک سیما پخش می‌شود. شمقدری درباره



مجموعه تلویزیونی «سرزمین مادری» یکی از مدل‌های موفق در امر سریال‌سازی تاریخ معاصر است، چرا که دست روی این موضوع حساس از تاریخ معاصر گذاشته و قصه بسیار شیوا و به دور از مسائل عاشقی ساخته شده است. برای مان بگویید که چطور شد که سراغ چنین موضوعی برای کارگردانی رفتید که مسلمان‌کار بسیار سختی به لحاظ تولید بود؟ شروع این پروژه با نویسنده فیلمنامه، آقای علیرضا طالب‌زاده و تهیه‌کننده آقای محمد مسعود که با یکدیگر همکاری قدیمی داشته‌اند اتفاق افتاده است. البته باید اشاره کنم که تهیه‌کننده اولیه سریال و حضور من به عنوان کارگردان آقای رضا جودی که قبلا با یکدیگر سریال «دوران سرکشی» را ساخته بودیم، آغاز شد اما در ادامه به هر دلیلی آقای مسعود جانشین آقای جودی و پیش تولید پروژه شروع شد. از همان ابتدای کار قصد آقای طالب‌زاده بسیار ارزشمند و البته کاملا متفاوت بود و همین باعث جذب من و سایر عوامل به تولید این پروژه شد.

نویسنده فیلمنامه برای اولین بار داستان بسیار جذابی را روایت می‌کرد که بستر وقایع آن متکی بر نقل تاریخ معاصر هم بود و همراهی و همذات‌پنداری با قهرمان قصه به نوعی روایتگر تاریخ پرفرازونشین ایران در دوران سخت و پیرزحمت معاصر بود و همین موضوع بر جذابیت قصه افزوده و آگاهی مخاطب درباره گذشته‌ای پرافتخار از سرزمین کهن ایران را به دنبال داشت. نکته مهم در روایت فیلمنامه و تفاوت اصلی آن با سری‌های مشابه در این بود که در خلال جذابیت حوادث، تاریخ معاصر ایران نیز کاملاً در خاطر بینندگان سریال باقی می‌ماند و احتمالاً او را به این نتیجه می‌رساند که فرهنگ و آداب ایرانی‌ای جماعت، ریشه‌هایی عمیق در گذشته‌های دور این سرزمین دارد.

در این سریال سراغ قشرهای مختلف مردم رفته‌اید. از توده‌ای‌ها گرفته تا قشر مذهبی، سلطنت‌طلب و... و چیده‌مان همه اینها در قالب قصه و قاب کار راحتی نبوده است. با توجه به این‌که شما سبقه نگارش هم در کنار کارگردانی دارید، آیا در این بخش از کار هم نظرات‌تان را به نویسنده انتقال دادید یا هنگام اجرا آیا متن تغییراتی داشت؟



کارنامه سینمایی کمال تبریزی

کمال تبریزی، فارغ‌التحصیل رشته سینما و تلویزیون دانشگاه هنر است. او تا به حال در رشته‌های تدوین، تهیه و تولید، صحنه و لباس، فیلمبرداری، فیلمنامه و کارگردانی فعالیت کرده‌است. با نگاهی به کارنامه سینمایی تبریزی از دهه ۶۰ تا امروز آنچه به دست می‌آید این است که او کارگردانی با تجربه در ژانرهای متعدد است اما در این سال‌ها بیش از همه می‌توان او را در گونه کمدی موفق تلقی کرد. گونه‌ای که رگه‌هایی از آن حتی در دیگر آثار این کارگردان دیده می‌شود. آثار تبریزی غالباً زبان شیرینی دارد و شخصیت‌های طنان در آن حضور دارند. به‌طور کلی فیلم‌های سینمایی‌ای که تبریزی در ژانرهای گوناگون کارگردانی کرده است غالباً از تلویزیون روی آنتن رفتند. فیلم‌هایی نظیر یک تکه نان (۱۳۸۳)، فرش باد (۱۳۸۱)، امکان مینا (۱۳۹۴)، لیلی با من است (۱۳۷۴)، مهر مادری (۱۳۷۶) و گاهی به آسمان تکه‌کان (۱۳۸۱) جزو این آثار است. این کارگردان در شبکه نمایش خانگی هم سریال و برنامه‌هایی را ساخته‌است. فیلم سینمایی «دست‌اندازه» به کارگردانی او و با بازی همایون ارشادی، هدی زین‌العابدین و... تابستان امسال اکران شد.



کمال تبریزی از تجربه ساخت یک سرزمین به نقل بی‌پرد

کمال تبریزی جزو کارگردانان برجسته در تلویزیون و سینما حافظه آرشیوی مان مراجعه کنیم تا به یاد مجموعه تلویزیونی «سرزمین مادری» را با محوریت زندگی‌نامه این هنرمند اواسط دهه ۸۰ هم سریال «شوریا» را با محوریت زندگی‌نامه ساخت این اثر هم سراغ ساخت مجموعه «سرزمین مادری» رفت. آنتن شبکه سه می‌شود. این اثر به بررسی وقایع سیاسی ایر بستر زندگی پسری نوجوان می‌پردازد. با تبریزی درب کرده‌ایم که جزو آثار خوش‌ساخت تلوی



واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.

سرزمین مادری صرفاً یک سریال سرگرم‌کننده نیست و مردم (حتی کسانی که خیلی اهل مطالعه نیستند) به واسطه تماشای این سریال می‌توانند با تاریخ آشنا شوند. این کار دشواری نبود؟

در وهله اول واضح است که این موضوع دغدغه اصلی نویسنده رمان بوده است و باید قبول کرد که به بهترین نحو ممکن از پس این کار دشوار و متفاوت برآمده است اما برای من صرف نظر از روایت تاریخ معاصر، لحظات انسانی و درام اجتماعی و خلق تنش‌های جذاب و هنرمندانه بین شخصیت‌های داستان مهم‌تر و تعیین‌کننده‌تر بود. رویای همیشگی من در ساخت آثار نمایشی ساختاری بوده و هست که حاوی لایه‌های مختلف مفهومی برای گروه‌های متفاوت مخاطبین در رده‌های گوناگون باشد و سریال سرزمین مادری نمونه مناسب و قابل ذکر از این نوع نادر در میان آثار نمایشی است. بدون تردید سرزمین مادری جزو کارهای بسیار پربازنگر تلویزیون است و مسلمان جمع کردن همه هنرمندان از طیف‌های مختلف سنی برایتان راحت نبوده، چطور این اتفاق رقم خورد؟ (درباره مشکلات و چالش‌هایی که در این بخش داشتید توضیح بدهید. ضمن این‌که شما به بازیگران حرفه‌ای را داشتید و هم نابازیگران را)

دو عامل مهم در این زمینه کاملاً موثر بود و باعث می‌شد که امکان حضور

فاطمه عودبایی دبیرگروه رسانه

این هنرمند اواسط دهه ۸۰ هم سریال «شوریا» را با محوریت زندگی‌نامه ساخت این اثر هم سراغ ساخت مجموعه «سرزمین مادری» رفت. آنتن شبکه سه می‌شود. این اثر به بررسی وقایع سیاسی ایر بستر زندگی پسری نوجوان می‌پردازد. با تبریزی درب کرده‌ایم که جزو آثار خوش‌ساخت تلوی

واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.

واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.

واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.

واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.

واقعیت این که نوشته آقای طالب‌زاده به دلیل اتکا بر وقایع مشخص و معین تاریخی، امکان تغییر چندانی وجود نداشت. مضاف بر این‌که پلات گسترده و پیچیده داستان هم تغییرات قابل توجهی را بر نمی‌تابید. علاوه بر این‌که نگارش فیلمنامه از چنان انسجام دقیقی برخوردار بود که دخل و تصرف در متن آن امکان‌پذیر نبود و در واقع کار اصلی و هنر گروه سازنده این بود که برگردانی دقیق و کامل از فیلمنامه را به بهترین شکل ممکن و اجرایی متمرکز بر جزئیات و باورپذیری هرچه بیشتر به انجام برساند و باید اعتراف کنم که گروه عوامل سازنده سریال در یک هماهنگی کامل به بهترین شکل ممکن از عهده این کار دشوار و پیرزحمت بر آمده‌اند.



دوران سرکشی یک نوجوان

از جمله کارهای برجسته کمال تبریزی، مجموعه «دوران سرکشی» است که در سال ۱۳۸۰ تولید و پخش شد. فیلمنامه این مجموعه نمایشی را علیرضا طالب‌زاده نوشته بود. قصه این مجموعه روایت زندگی روناک با بازی عاطفه نوری بود که با کمک بهزیستی قصد داشت به زندگی عادی بآگردد. این سریال به بررسی مشکلات اجتماعی و رفتاری بلوغ در دختران می‌پرداخت. از جمله بازیگران این مجموعه می‌توان به مهران رجبی، رویا تیموریان، لیلا برخورداری و فریده سپاه‌منصور اشاره کرد. تبریزی با تولید این اثر، به نوعی در بیان مسائل مرتبط با دختران جوان در آن سال‌ها ساختار شکنی کرد و توانست نظر مخاطبان را جلب کند. در واقع روناک شخصیت این مجموعه، یک دختر فراری بود که با بحران‌هایی روبه‌رو می‌شد. نوع روایت این مجموعه به گونه‌ای بود که برای مخاطب جذاب و تماشایی شد و بازپخش آن بارها از شبکه‌های مختلف روی آنتن رفت. روناک دوران سرکشی، عاصی بود و رفتارهای عجیب و ناهنجار داشت. همین رفتارهای متناقض هم شخصیت او را هیجان‌انگیز می‌کرد، اما او سختی کار را بر خود خرید و به درستی از پس آن برآمد.

سکانس



تاریخ با روایتی هنرمندانه

پخش مجموعه سرزمین مادری از هفته گذشته از شبکه سه آغاز شده که روایتگر گوشه‌هایی از تاریخ ایران است. سازندگان این مجموعه تاریخی تلاش کردند در قالب قصه‌ای جذاب همراه با خرده داستان‌هایی که برای مخاطبان جذابیت داشته‌باشد، به تاریخ بپردازند. تماشای این اثر مخاطبان را ترغیب به خواندن تاریخ می‌کند. این مجموعه در لایه‌های مختلف داستان مردم را با مناسبات اجتماعی، اقتصادی و زندگی مردم در دوره‌های مختلف آشنا می‌کند.

پنجره

زاویه